

DENYYS, Achiël (Roeselare 10 april 1878 – Roese-
lare 15 juli 1933).

Pallieter

Achiel Denys

Achiel Denys, spilfiguur van het West-Vlaamse Davidsfonds, in de bloemetjes gezet door Pallieter (6 juni 1926). Denys trachtte steeds gematigde en radicale Vlaams-nationalisten te verzoenen. (AMVC)

Onderging als leerling aan het college van Veurne de invloed van Serafien Dequidt en was hij actief in de Vlaamse studentenbeweging. Ook na het vroegtijdig onderbreken van zijn studies bleef Denys de studentenbeweging steunen. Teruggekeerd naar Roeselare, engageerde hij zich in het culturele en politieke leven van zijn geboortestad. Hij werd (bestuurs)lid van meerdere verenigingen en van allerlei comités die Vlaamse manifestaties organiseerden. Samen met Jozef Vandenberghe ontwierp hij het plan om in West-Vlaanderen alle afdelingen van de Katholieke Jonge Wacht en de Jongelingenkringen te groeperen in een gouwverbond. Later werd hij voorzitter van dit gouwverbond en van het arrondissementsverbond dat hij in 1911 mee oprichtte.

In de katholieke kieskring van Roeselare vervulde Denys de functie van secretaris. In oktober 1919 nam hij ontslag omdat al het werk op zijn schouders terechtkwam, hij tegenwerking ondervond en van de besluitvorming werd uitgesloten. In juni 1920 nam hij met de steun van bisschop Gustave Waffelaert de taak op zich om het West-Vlaams gouwverbond van het Katholiek Vlaamsch Verbond (Katholieke Vlaamsche Landsbond) opnieuw in te richten. In het KVV probeerde Denys een samenwerking tot stand te brengen tussen Fronters en verdedigers van het minimumprogramma.

Na de Eerste Wereldoorlog werd Denys in West-Vlaanderen de centrale figuur van het Davidsfonds. Hij werd arrondissements- en gouvvoorzitter en vanaf 1922 lid van het hoofdbestuur. Samen met algemeen voorzitter Emiel Vliebergh ijverde hij voor het verbeteren en uitbreiden van de Davidsfondswerking in West-Vlaanderen. Onder het pseudoniem van Nonkel Sarel schreef hij artikels in *De Stem uit het Vaderland*. Van zijn hand verschenen daarin volksvertellingen en bijdragen waarin hij uitviel tegen hen die het Vlaamse recht bestreden, zonder daarbij katholieke politici te sparen. Deze bijdragen, zijn inzet voor de verdediging van Arthur Mulier en voor het vernederlandsen van de Gentse universiteit verstoorden zijn goede verhouding met de geestelijke overheid. Bisschop Waffelaert en deken Desaegher probeerden hem te doen inbinden, maar Denys gaf niet toe. In 1922 staakte hij zijn medewerking aan *De Stem uit het Vaderland*: de verdediging van Mulier sloppte al zijn vrije tijd op en aan de eis van de eigenaars van de krant om meer gematigde bijdragen te schrijven wou hij geen gevolg geven. Denys maakte vervolgens werk van de heropleving van de volksalmanak 't *Manneke uit de Mane* en steunde volop de plannen om een Katholieke Vlaamsgezinde Volkspartij op te bouwen. Samen met Karel Versteede, Oscar Verhaeghe en Odiel Spruytte probeerde hij een akkoord tot stand te brengen tussen de katholieke Vlaams-nationalisten en de katholieke werklieden om in het arrondissement Roeselare-Tielt met een gemeenschappelijke lijst aan de parlementsverkiezingen van 1925 deel te nemen. Daarnaast werkte hij ook mee aan het opstellen van de beginselverklaring van de Roomsche Katholieke Vlaamsche Nationale Vereeniging van Lodewijk Dosfel. Het ondertekenen van deze beginselverklaring bezorgde hem opnieuw moeilijkheden met de plaatselijke geestelijke overheid.

In Roeselare was Denys een spilfiguur binnen de V.B. Hij trachtte met zowel gematigde als radicaal Vlaamsgezinden samen te werken. Beide groepen probeerde hij in het Davidsfonds samen te brengen. In 1930 werd Denys voorzitter van de Roeselaarse afdeling van het Davidsfonds en onder zijn impuls werden verschillende Vlaamse acties ondernomen.

WERKEN: Artikelen in *De Stem uit het Vaderland* (onder pseudoniem van Nonkel Sarel) en 't *Manneke van de Mane* (onder pseudoniem van Pierlala).

LITERATUUR: J. Denys, 'Achiël Denys', in *Open Maandblad*, jg. 3, nr. 6 (juli-augustus 1966), p. 186-187; - 'Notes historiques: VIII-bis Achiël Denys Schelpe (1878-1933)', in *Familia Denys*, nrs. 18-19 (april-juli 1972), p. 24-37; - A. Deweerdt, *100 jaar Davidsfonds te Roeselare*, 1976; - id., 'De katholieke jonge wacht te Roeselare, 1890-1914', in *Rollariensia*, jg. 12 (1980), p. 77-138; jg. 14 (1983), p. 21-60; - L. Wils, *Honderd jaar Vlaamse Beweging*, II, 1985; - F. Boudrez, *De Rodenbachbachstede: bakermat der Vlaamsche Beweging? De Vlaamse Beweging te Roeselare tijdens het interbellum*, 1997.

FILIP BOUDREZ